

til at lønne sin Borgmester. Han er kongevalgt, men sidder dog og gør Arbejdet gratis. Der er Havne derovre, som have Betingelser for at gøre Nytte. Naar Vestenstormene komme, kan man se hele Flotiller af Skibe ligge paa den Side at Øen, hvor Sandvig-Allinge ligger, for at afvente Vestenstormens Ophør. Var der Havne, som større Skibe kunde gaa ind i, vilde det sikkert være til Gavn for Kommunen, og utvivlsomt vilde der der kunne etableres Kulindgivningsstationer, saa at man ogsaa paa den Maade kunde gavne dem. Den bornholmske Granit har ca. 50 pCt. større Slideevne end anden Granit; det er konstateret ved Statsprøveanstalten. Det er jo ganske vist ikke et Materiale, der gaar meget Slid paa, men den større Slideevne er dog en Fordel. Jeg vil henstille til Ministerierne, der jo i større eller mindre Grad udføre eller lade udføre Byggearbejder, at tage Hensyn til, at vi her i Landet have en Stenindustri, som trænger til at støttes saa meget som muligt. Jeg mener ikke, at man skulde gaa til ekstraordinært at skaffe en Beskyttelse for Stenindustrien, for jeg tror, at naar en Industri ikke kan bestaa ved egne Midler, men skal kunstigt plejes, er den i ethvert Tilfælde dødsdømt, og saa er det usundt at opretholde den. Men naar den med naturlige Midler, og dem, vi selv ere Herre over, kan støttes, bør der ogsaa gøres noget derfor. Naar derfor nu Ministerierne have Byggearbejder for, bør de enten paalægge deres Entreprenører fortrinsvis at tage bornholmsk Granit, forudsat den ikke er dyrere end anden, eller forlange to Tilbud, et fra Udlandet og et fra Bornholm, saa kunde de derefter vælge, hvad de vilde tage. Og selv om saa Bornholms Granit skulde være lidt dyrere, kunde det dog maaske betale sig for Staten.

Jeg kommer derefter til mit Kælebarn, eller jeg kunde maaske snarere sige: mit Smertensbarn, nemlig Orlogsværftet. Jeg beklager, at Marineministeren ikke er til Stede i Dag og ikke mindst, fordi Grunden til hans Fraværelse er Sygdom, men jeg venter dog paa mine Henstillinger og Forespørgseler et Svar, idet — saa vidt jeg har set — den højtærede Konseilspræsident svarer paa Marineministerens Vegne. Jeg havde gerne for at fremme denne Sag, som jeg interesserer mig saa stærkt for, villet holde hele den lange Tale igen, som jeg før har holdt i Folketinget, men da jeg antager, at Folketinget vil bedre sig, og jeg fremdeles haaber, det vil

skæ, skal jeg for i Aar forskaane Tinget derfor. Men sker der ikke noget inden næste Aar, faa De hele Talen om igen. Jeg vil spørge den højtærede Marineminister eller i hans Sted den højtærede Konseilspræsident, hvorledes det gaar med den Kommission, som blev nedsat angaaende Orlogsværftet, og som har til Opgave at undersøge Arbejds- samt Lønningsforholdene der samt derom at afgive Betænkning. Kommissionen blev nedsat i Fjor, og da jeg spurgte Ministeren, om han vilde fremlægge Forslag om forbedrede Lønninger for Holmens Arbejdere, svarede han: Nej, men henviste til den nedsatte Kommission. Jeg ved, at denne Kommission har afholdt Møder, og jeg henstillede saa vel her i Salen som paa anden Maade til Ministeren at tage Arbejderne med paa Raad, men det er ikke sket i den Udstrækning, jeg ønskede. De ere ganske vist blevne spurgte om det ene og det andet, men de ere ikke komne med til at afgøre eller faa Indflydelse paa den Indstilling, Kommissionen skulde give; man har kun hørt dem. Kommissionen sidder endnu og synes at sidde rigtig godt. I ethvert Tilfælde har den ikke givet Livstegn fra sig. Derfor spørger jeg her: Hvorledes gaar det med denne Kommission, og kan man snart vente et Resultat derfra. De Folk, hvis Skæbne Kommissionen holder i sin Haand, længes nemlig saare efter et Svar. Ved den Stump, som blev gennemført — Loven af 15. Februar 1902 om nogle ændrede Lønningsbestemmelser ved Søværnet — fik i Lovens § 6 Holmens Arbejdere tilstaaet et Lønningstillæg, som det hed sig, af 40 Kr. aarligt, men det var Pokker ikke noget Lønningstillæg! Det var kun en Omskrivning. I Stedet for, at de før fik Brød for 40 Kr. fik de nu kontante Penge, 40 Kr., men de havde, synes jeg, med god Grund den Opfattelse, at disse 40 Kr. gik ind i Lønnen, og det blev ogsaa udtalt; at de 40 Kr. gik ind i Lønnen. Nu er det, det vil jeg indrømme, ganske vist ikke noget stort Spørgsmaal, navnlig ikke for Statskassen, men for de paagældende Arbejdere, der have en saa lille Løn, kan selv en 2—3 Kr. spille en Rolle, og det viser sig der, at man fra Ministeriets Side ikke regner de 40 Kr. med ved Beregningen af det midlertidige Lønningstillæg. Jeg vil derfor henstille, at disse 40 Kr. tages med fremtidig. Samtidig vilde jeg igen henstille til den ærede Marineminister — jeg kan godt vente, til han kommer paa Fode igen, men saa vil jeg haabe, at det sker — at han